

MDT- REKENTOOL

Maatschappelijke
financiële waarde

INHOUD

ACHTERGROND	3
Doel	3
Let op!	4
OVERZICHT THEMA'S EN EFFECTEN	5
REKENSTAPPEN	6
1. Kies thema's en effecten die bij jouw project passen.	6
2. Onderbouw het effect.	6
3. Neem het getal en maak de nodige aanpassingen	6
3.1 Op hoeveel deelnemers van jouw MDT-project is dit effect van toepassing?	5
3.2 Wat is de bijdrage van jouw MDT-project aan het effect?	6
3.3 Hoe wil jij de uitkomsten laten zien?	7
4. Maak een overzicht van de financiële waarde per deelnemer	7
5. Kijk bij welke stakeholders de financiële waarde toekomt	7
6. Totale baten afwegen tegen de kosten	7
THEMA'S EN EFFECTEN	8
1. Thema: Arbeidsmarktactivatie	8
Effect 1: Voorkomen kosten (toekomstige) bijstandsuitkering en arbeidsre-integratie	8
Effect 2: Voorkomen kosten tegengaan voortijdig schoolverlaten	10
2. Thema: Maatschappelijke betrokkenheid	12
Effect 3: Vrijwillige inzet: iets doen voor een ander	12
3. Thema: Weerbaarheid van jongeren	14
Effect 4: Voorkomen kosten jeugdzorg	14
Effect 5: Toename welzijn en kwaliteit van leven	15
WOORDENLIJST	18
HANDIGE BRONNEN	19

ACHTERGROND

De MDT-rekentool is een hulpmiddel binnen de MDT-impactreis. Het helpt je om na te denken over de impact van jouw project, vertaald in euro's. Als je jouw verandertheorie hebt opgesteld en in de praktijk hebt getest, kun je jouw project optimaliseren om de impact te vergroten. Je doet dit op basis van de effecten die je graag wilt bereiken. Het impactmanagement- en meetproces is doorlopend: je blijft testen, meten en aanpassen om de gewenste effecten te realiseren. Als je bezig bent met het volgen en verbeteren van jouw impact, kun je er ook voor kiezen om de financiële waarde van de effecten van jouw project te berekenen.

Is jouw MDT-project nog aan het begin van de impactreis?

Je kunt deze rekentool alvast doorlopen om na te denken over het meten van impact en om te ontdekken welke data je wil bijhouden. Het berekenen van cijfers is pas mogelijk op een later moment.

DOEL

Deze rekentool helpt je bij het berekenen en financieel waarderen van verschillende effecten van jouw MDT-project. Dit helpt om stakeholders te overtuigen van de waarde van het MDT-project en draagt bij aan de verduurzaming hiervan. Zo blijf je toekomstbestendig impact maken. Met behulp van deze tool kun je:

- **Beter inzicht krijgen in de impact van jouw MDT-project:** De rekentool geeft je extra inzicht in de effecten van jouw MDT-project, en hoe je deze in euro's uitdrukt. Het helpt je ook om beter na te denken over op welke impact je wilt sturen en welke data je wilt blijven ophalen, over welke tijdperiodes.
- **Waarde laten zien aan belangrijke betrokkenen en steun krijgen:** De berekeningen laten zien welke directe en indirecte maatschappelijke waarde jouw MDT-project heeft voor verschillende partijen. Dit helpt om met deze partijen in gesprek te gaan en mogelijk een duurzame samenwerking te starten.

De tool geeft je handvatten om hier zelf mee aan de slag te gaan. Dit doet het voor een selectie van effecten. Die zijn mogelijk niet allemaal van toepassing op jouw project. En het zijn zeker niet alle effecten die je met jouw MDT-project bewerkstelligt (en je in jouw verandertheorie hebt aangetoond). Maar het is een behulpzame tool om na te denken over wat je project financieel oplevert voor verschillende partijen. Voor de toekomst van je project is het belangrijk om na te denken over hoe je het blijft uitvoeren. Het kan je helpen om gesprekken met potentiële financiers te voeren en een beter inzicht te krijgen in de verduurzaming van jouw project.

Een voorbeeld: met jouw project help je jongeren om terug te gaan naar school en hun startkwalificatie te halen. Je creëert hiermee waarde voor de jongeren en de samenleving. Deze jongeren zullen later waarschijnlijk meer kans hebben op een hoger inkomen en minder snel gebruik maken van een uitkering. In het geval van een uitkering: deze kosten draagt de gemeente. Als door jouw project minder jongeren in de toekomst een uitkering ontvangen, is dat niet alleen positief voor de jongere zelf, maar ook een financieel voordeel voor de gemeente.

Het berekenen van de effecten van jouw MDT-project kan waardevolle inzichten opleveren zowel voor jezelf als in gesprekken met potentiële samenwerkingspartners. Dat kan door middel van deze MDT-rekentool.

LET OPI

De rekentool is gemaakt op basis van inzichten uit maatschappelijke businesscases die voor MDT-projecten zijn uitgewerkt. Een maatschappelijke businesscase kwantificeert de impact van initiatieven zoals MDT-projecten door relevante maatschappelijke effecten systematisch in kaart te brengen en waar mogelijk - financieel uit te drukken, zodat deze kunnen worden vergeleken met de kosten. Het biedt een overzicht van het verwachte maatschappelijk resultaat voor belangrijke stakeholders en verduidelijkt waar de baten terecht komen. Met de rekentool werk je geen volledige maatschappelijke businesscase (MBC) uit. De MBC weegt namelijk alle maatschappelijke kosten en baten van je project tegen elkaar af. Ook kijk je in een volledige MBC specifiek naar de periode waarin de effecten plaatsvinden. Deze rekentool berekent het effect gedurende **een jaar** en houdt geen rekening met wanneer het effect optreedt.

De uitkomsten die je met de rekentool berekent, worden niet gecontroleerd door MDT en zijn dus ook niet gegarandeerd. De rekentool is bedoeld als hulpmiddel en een schatting. Het laat zien dat een MDT-project niet alleen geld kost, maar ook financiële waarde oplevert voor de samenleving.

Om ervoor te zorgen dat de berekeningen juist zijn, is het belangrijk om het volgende te doen:

- Om de financiële waarde van effecten in te schatten, worden in de tool effecten berekend. Het is belangrijk dat ieder berekend effect wordt onderbouwd wordt met impactmetingen en data over de deelnemers van jouw MDT-project. Zo toon je de daadwerkelijke effecten aan. Bij elk effect staat ook advies over hoe de metingen idealiter zouden moeten worden gedaan.
- Voor aannames die je met jouw eigen data niet kunt onderbouwen, kun je gebruik maken van kerncijfers (zoals lokale cijfers of regionale gemiddelden) en bestaande onderzoeken. Kijk hiervoor ook in de bijlage met handige bronnen.
- De financiële waarde van elk effect moet eerst worden aangepast. Volg alle stappen tot het einde. Je bent zelf verantwoordelijk voor de berekeningen en het juiste gebruik van jouw bijdrage en andere aanpassingen.
- Om zeker te weten dat je op de goede weg zit met jouw berekeningen, ga je in gesprek met verschillende mensen binnen en buiten jouw project. Denk aan deelnemers (jongeren), coaches, docenten of andere mensen die jouw project in de praktijk zien. Je kunt ook samen met andere MDT-projecten je berekeningen doornemen en je aannames toetsen.

OVERZICHT THEMA'S EN EFFECTEN

Voor MDT zijn er maatschappelijke businesscases gemaakt. Op basis daarvan én op basis van de meest gangbare impactgebieden van MDT, zijn er 3 thema's gekozen. Onder deze thema's vallen 5 effecten. In de volgende hoofdstukken leggen we deze verder uit.

1

Thema 1: Arbeidsmarktactivatie

Effecten die jongeren helpen richting werk of opleiding

Effect 1

Voorkomen kosten bijstands-uitkering & re-integratie door het behalen van een startkwalificatie of door toeleiding naar werk

Effect 2

Voorkomen kosten voortijdig schoolverlaten (vsv)

2

Thema 2: Maatschappelijke betrokkenheid

Effecten die jongeren stimuleren om actief deel te nemen aan de maatschappij

Effect 3

Vrijwillige inzet: iets doen voor een ander

3

Thema 3: Weerbaarheid van jongeren

Effecten die de mentale, sociale en emotionele veerkracht van jongeren versterken

Effect 4

Voorkomen kosten jeugdzorg

Effect 5

Toename welzijn en kwaliteit van leven door werk, onderwijs, voorkomen van emotionele problemen en/of voorkomen van gedragsproblemen

REKENSTAPPEN

1

Kies thema's en effecten die bij jouw project passen

In deze rekentool worden drie thema's (de gangbare impactgebieden van MDT: arbeidsmarktactivatie, maatschappelijke betrokkenheid en weerbaarheid van jongeren) en vijf verschillende effecten behandeld. Niet elk thema of elk effect is van toepassing voor je project. Kies de effecten die je wilt berekenen, afhankelijk van wat past bij je verandertheorie.

2

Onderbouw het effect

Kijk of je de effecten kunt laten zien en onderbouwen met metingen, dus dat zij echt worden gerealiseerd door jouw MDT-project. Deze effecten hoeven niet bij elke deelnemer op te treden, maar moeten wel zichtbaar zijn bij een deel van de deelnemers.

3

Neem het getal en maak de nodige aanpassingen

Om het getal aan te passen voor jouw project, bereken je de bijdrage van jouw project aan het effect, evenals het gemiddelde per deelnemer. Zonder deze aanpassingen kun je het getal niet gebruiken.

3.1

Op hoeveel deelnemers van jouw MDT-project is dit effect van toepassing?

Het effect treedt niet bij elke deelnemer op. Daarom is het belangrijk om gegevens bij te houden over de kenmerken van deelnemers en welke veranderingen zij doormaken. Effecten gebeuren in de praktijk en zijn zichtbaar of meetbaar. Denk bijvoorbeeld aan arbeidsmarkttoeleiding: een deelnemer vindt werk. Dit soort informatie kun je bijhouden. Op basis daarvan kun je bepalen voor welke deelnemers het effect geldt.

3.2

Op hoeveel deelnemers van jouw MDT-project is dit effect van toepassing?

Het effect zal niet altijd bij elke deelnemer optreden. Voor gesprekken met andere partijen is het vooral nuttig om het gemiddelde per deelnemer te weten. Deze methode geeft een overzicht van de invloed van het programma, rekening houdend rekening houdend met de verschillen tussen deelnemers.

Hoe bereken je jouw bijdrage?

Je berekent een correctiefactor om rekening te houden met het feit:

- Dat er ook andere factoren van buitenaf invloed kunnen hebben op de effecten die je hebt gemeten.
- Dat de doelgroep ook zonder de interventie misschien vergelijkbare (positieve) effecten zou kunnen ervaren.

Bijvoorbeeld:

- Als je met jongeren werkt die zonder de hulp van het MDT-project moeilijk uit de bijstand zouden komen, dan zou je jouw bijdrage hoog kunnen inschatten, bijvoorbeeld 95%. Ondanks deze hoge inschatting, is er nog steeds een kans dat het op een andere manier had kunnen gebeuren.
Stel dat de waarde van dit effect (jongeren die uit de bijstand komen) op €1.500 ligt. Als jouw attributie 95% is, dan is de maatschappelijke waarde die door jouw MDT-project wordt gecreëerd $€1.500 \times 0,95 = €1.425$.
- Als je met jongeren werkt die weer terug naar een opleiding gaan en je kunt laten zien dat 70% van jouw deelnemers terugstroomt naar onderwijs na het MDT-project, dan kan bijvoorbeeld jouw controlegroep een gemiddelde uit onderzoek zijn, zoals uit CBS-cijfers. Misschien blijkt uit onderzoek dat 20% van de jongeren sowieso terugstroomt ('dat wat sowieso al gebeurd zou zijn'). Dan is jouw bijdrage 50%.
Dan reken je bijvoorbeeld: $€1.500 \times 0,5 = €750$. Dit is de financiële waarde van het effect per deelnemer voor wie het effect ook van toepassing is.

3.3

Hoe wil jij de uitkomsten laten zien?

Je hebt nu de baten berekend voor een deel van jouw deelnemers. Maar hoe vertaal jij dit naar conclusies over jouw hele MDT-project?

Voor gesprekken met anderen is het handig om de uitkomsten op twee manieren te laten zien:

- De gemiddelde opbrengst per deelnemer
- De totale opbrengst voor een bepaalde periode en voor een bepaald aantal deelnemers

Hoe bereken je het gemiddelde per deelnemer?

Om het gemiddelde effect per deelnemer te berekenen, volg je deze stappen: vermenigvuldig de financiële waarde van het effect met het aantal deelnemers waarvoor het effect geldt, en deel dit door het totaal aantal deelnemers. Neem hier alle deelnemers mee die het traject hebben afgerond (niet deelnemers die zijn uitgevallen).

Bijvoorbeeld: Als het effect €1.650 bedraagt en dit heeft plaatsgevonden bij 10 deelnemers, terwijl je in totaal 30 deelnemers hebt, dan bereken je het gemiddelde effect per deelnemer als volgt:

Dan reken je: €1.650 x 10 = €16.500

€16.500 / 30 deelnemers = €550

€550 is dan jouw gemiddelde per deelnemer.

Hoe bereken je de totale opbrengsten?

Hier tel je het bedrag op voor alle deelnemers bij wie het effect geldt. Laat daarbij duidelijk de context zien: dat het om één jaar gaat en dat het bedrag verdeeld is over een bepaald aantal deelnemers.

4

Maak een overzicht van de financiële waarde

Je kunt opnieuw de gemiddelde opbrengst per deelnemer en de totale opbrengst laten zien. Deze keer gaat het niet om één specifiek effect, maar zijn alle effecten samen opgeteld. Als je alle effecten bij elkaar optelt, krijg je een idee van de financiële waarde die het project voor de samenleving heeft. Het laat niet alles zien, maar geeft wel een eerste indruk.

5

Kijk bij welke stakeholders de financiële waarde terecht komt

Als laatste stap, kijk bij welke stakeholder (zoals gemeenten of de jongeren zelf) de besparingen of opbrengsten vallen. Als alles naar dezelfde stakeholder gaat, is het een goed idee om die partij te benaderen als mogelijke financier of samenwerkingspartner. Als de financiële waarde verdeeld is over verschillende partijen, kan het zinvol zijn om de financiering gezamenlijk te dragen.

6

Totale baten afwegen tegen de kosten

Ook al werk je hier geen volledige MBC uit, het is wel interessant voor mogelijke samenwerkingspartners om te zien hoe de baten zich verhouden tot de kosten. Je kunt de kosten (projectkosten per gemiddelde deelnemer) en baten alvast naast elkaar zetten om te kijken wat het verschil is.

THEMA'S EN EFFECTEN

THEMA 1 : ARBEIDSMARKTACTIVATIE

Onder het thema 'Arbeidsmarktactivatie' vallen de effecten die jongeren helpen om de arbeidsmarkt op te gaan, of weer terug te keren naar werk. Sommige MDT-projecten spelen een belangrijke rol in het vergroten van de kansen voor jongeren op de arbeidsmarkt. Dankzij deze projecten krijgen de jongeren meer vertrouwen in hun toekomst. Dit helpt hen om makkelijker de stap naar werk of een opleiding te zetten, waardoor ze sneller of beter de arbeidsmarkt betreden.

MDT-activiteiten die jongeren richting werk of opleiding begeleiden, verlichten de druk op het uitkeringssysteem en maken jongeren enthousiast voor sectoren waar een tekort aan personeel is.

Onder dit thema kun je twee effecten berekenen:

1. Voorkomen kosten (toekomstige) bijstandsuitkering en arbeidsre-integratie
 - Door onderwijs (behalen startkwalificatie) – praktijkonderwijs en vso
 - Door onderwijs (behalen startkwalificatie) – mbo
 - Door toeleiding naar werk
2. Voorkomen kosten tegengaan voortijdig schoolverlaten

Effect 1

Voorkomen kosten (toekomstige) bijstandsuitkering en arbeidsre-integratie

Uitleg

We kijken hier naar twee manieren waarop jouw project de kans op een (toekomstige) bijstandsuitkering kan verkleinen: doordat iemand een opleiding volgt of doordat iemand aan het werk gaat.

Sommige MDT-projecten helpen jongeren die gestopt zijn met hun opleiding of dreigen uit te vallen, om weer terug naar school te gaan. Dankzij een opleiding en startkwalificatie is de kans kleiner dat deelnemers later een uitkering nodig hebben. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger (Rijksoverheid, 2024). Jongeren met een startkwalificatie doen het doorgaans beter op de arbeidsmarkt dan degenen zonder startkwalificatie. Startgekwalficeerden hebben anderhalf keer zo vaak een baan als jongeren zonder startkwalificatie (CBS, 2020; CBP, 2018). Betere kansen op de arbeidsmarkt en participatie in het algemeen, voorkomen dat jongeren (opnieuw of minder lang) aanspraak maken op een bijstandsuitkering. De kans op het ontvangen van een uitkering daalt met 13% bij het behalen van een minimale startkwalificatie (CPB 2018). Met een mbo-diploma neemt de kans op een bijstandsuitkering in de toekomst af met 18% t.o.v. het hebben van geen startkwalificatie (OCW, z.d. -a).

Andere MDT-projecten helpen jongeren bij het vinden van een baan, bijvoorbeeld door een Doe-plek aan te bieden of door hen te helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden. Na afloop van loopbaanoriëntatietrajecten maken jongeren meer duurzame keuzes rondom werk en onderwijs. Dit verbetert hun positie op de arbeidsmarkt en verlaagt de aanspraak op bijstandsuitkeringen. Daarnaast verhoogt dit het uiteindelijke opleidingsniveau van deelnemers, wat ook tot een lager risico op een bijstandsuitkering leidt.

Om de berekening te maken, maak je gebruik van de totale kosten van de bijstandsuitkering en uitvoeringskosten (Berenschot, 2018, Rijksoverheid, 2024). Verder is de gemiddelde kans meegenomen dat jongeren in het praktijkonderwijs, vso, en in een mbo-opleiding een startkwalificatie halen (Ministerie OCW, 2018, Onderwijskennis, 2022).

Voor welke jongeren is dit effect van toepassing?

Je kunt dit effect berekenen voor jongeren die gestopt zijn met school zonder startkwalificatie, en voor volwassenen die in de bijstand zitten zonder werk. Je kunt ook jongeren meenemen die risico lopen om uit te vallen of hun baan te verliezen. Maar dan heb je wel wat extra onderbouwing of data nodig om het risico op uitval goed in te schatten.

- **Jongeren zonder startkwalificatie:** Idealiter laat je zien hoeveel deelnemers de opleiding hebben verlaten (of niet in opleiding waren) op het moment dat zij met het MDT-project begonnen. Vervolgens laat je zien hoeveel deelnemers na het project terugkeerden naar hun opleiding. De bovenstaande cijfers gaan uit van een gemiddeld 'succes' nadat deelnemers weer een opleiding zijn gaan volgen. Als je ook kunt laten zien hoeveel van hen hun startkwalificatie hebben behaald in de nasleep van je MDT-project (of dat het percentage van je deelnemers hoger is), versterkt dat het verhaal van je project alleen maar.
- **Jongeren in de bijstand:** Voor jongeren die uitstromen naar werk geldt hetzelfde – idealiter weet je hoeveel van hen bij de start van jouw MDT-project zonder werk waren of een bijstandsuitkering ontvingen. Vervolgens kijk je hoeveel er na afloop van het traject een vaste baan hebben gevonden en daarmee uit de bijstand zijn gestroomd. Soms duurt het voor jongeren wat langer om na het traject een baan te vinden of ze raken hun baan weer kwijt. Daarom is het – als het mogelijk is en jongeren dit willen – ook nuttig om na 6-12 maanden te kijken wat er bij hen is veranderd. Daarbij is het belangrijk om goed te kijken naar wat de echte bijdrage van het MDT-project is geweest. In die 6-12 maanden kunnen er namelijk ook andere dingen zijn gebeurd die hun situatie hebben veranderd.

Voor wie wordt deze financiële waarde gecreëerd?

Gemeente

1.1

Financiële waarde

Als je de financiële waarde berekent via het volgen van een opleiding, kijk dan naar 1.1 en 1.2. Kies je de route via werk, kijk dan naar 1.3.

1.2

Door onderwijs (behalen startkwalificatie): praktijkonderwijs & vso

Voor elke deelnemer die na afronding van het MDT-project terugstroomt naar onderwijs (praktijkonderwijs & vso) en diens startkwalificatie haalt, is de financiële maatschappelijke waarde voor één jaar: **€1.650**

1.3

Door onderwijs (behalen startkwalificatie): mbo

Voor elke deelnemer die na afronding van het MDT-traject terugstroomt naar onderwijs (mbo) en diens startkwalificatie haalt, is de financiële maatschappelijke waarde voor één jaar: **€3.300**

1.4

Door toeleiding naar werk

Voor elke deelnemer die na afronding van het MDT-traject terug/doorstroomt naar arbeid, is de financiële maatschappelijke waarde voor één jaar: **€22.250**

Tip voor jouw bijdrage

- **Maak gebruik van kerncijfers:** Als iemand met een baan begint, stroomt die persoon direct uit de bijstand. Gemiddeld is de uitstroom van jongeren uit de bijstand 52% (CBSa, 2024; CBSb, 2024), dus is de maximale bijdrage van het MDT-traject 48% (100% min de jongeren die ook zonder het project uit de bijstand zouden zijn gegaan). Let op: dit is de maximale attributie van een MDT-project. In dat geval bedraagt jouw financiële waarde voor dit effect €10.680. Hier moet je ook nog rekening houden met de bijdrage van jouw MDT-project.
- **Maak gebruik van je eigen data:** Werk je met een andere doelgroep dan de gemiddelde jongere, bijvoorbeeld met jongeren die minder kans hebben om werk te vinden? Dan was de kans klein dat zij zelf werk hadden gevonden – jouw bijdrage is dan waarschijnlijk groter.

Volg nu de hierboven genoemde rekenstappen om het effect op jouw MDT-project aan te passen en om dit effect in euro's uit te drukken!

Effect 2

Voorkomen kosten tegengaan voortijdig schoolverlaten

Uitleg

Hier leggen we uit hoe je de maatschappelijke waarde van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) bij jongeren binnen jouw MDT-project kunt berekenen.

Door jongeren te helpen hun schoolloopbaan vol te houden en af te ronden met een diploma, voorkom je dat zij voortijdig uitvallen zonder startkwalificatie. Binnen een MDT-project gebeurt dit bijvoorbeeld doordat jongeren extra begeleiding krijgen, zich meer gemotiveerd voelen, of weer toekomstperspectief ontwikkelen door nieuwe ervaringen of contacten.

Voortijdig schoolverlaten heeft niet alleen negatieve gevolgen voor de jongere zelf — zoals minder kans op werk en meer kans op langdurige afhankelijkheid van een uitkering — maar leidt ook tot maatschappelijke kosten, zoals extra inzet op begeleiding, werkloosheidsuitkeringen en lagere belastingopbrengsten.

De financiële waarde is gebaseerd op de besparing die ontstaat als er geen leerplichtambtenaar hoeft te worden ingezet (NJL, 2017, VO Gids). Het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten heeft ook andere financiële waarde, zoals het vergroten van de kans dat jongeren een startkwalificatie behalen. Dit effect wordt hierboven echter al meegenomen en laten we daarom hier achterwege.

Voor welke jongeren is dit effect van toepassing?

Dit effect geldt voor jongeren die zijn gestopt met hun opleiding zonder startkwalificatie. Je kunt ook jongeren meenemen die een risico lopen om uit te vallen. Maar dan heb je extra onderbouwing of data nodig om dat risico goed in te schatten, zoals regionale gemiddelden voor het specifieke schooltraject.

Voor wie wordt deze financiële waarde gecreëerd?
Gemeente

Financiële waarde

Voor de deelnemers die niet uitgestroomd zouden zijn naar werk, maar vsv zouden blijven, zou een leerplichtambtenaar ingezet moeten worden, met alle administratieve kosten die daarbij komen kijken. Omdat zij niet naar school gaan, worden daarentegen kosten voor een opleidingstraject bespaard. Dit betekent een gemiddelde besparing van:

- Per vmbo'er: **€4.890**
- Per mbo'er: **€2.490**

Volg nu de hierboven genoemde rekenstappen om het effect op jouw MDT-project aan te passen en om dit effect in euro's uit te drukken!

THEMA 2: MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID

Onder het thema 'Maatschappelijke betrokkenheid' vallen de effecten die gericht zijn op het versterken van de betrokkenheid van jongeren bij de samenleving. MDT-projecten spelen een belangrijke rol in het vergroten van de maatschappelijke participatie van jongeren. Ze helpen jongeren om actiever deel te nemen aan de gemeenschap en verantwoordelijkheden te nemen.

MDT-activiteiten gericht op maatschappelijke betrokkenheid stimuleren sociale cohesie en maken jongeren enthousiast om zich in te zetten voor maatschappelijke doelen. Hierdoor dragen zij bij aan een inclusieve samenleving.

Effect 3

Vrijwillige inzet: iets doen voor een ander

Uitleg

Hier leggen we uit hoe je de maatschappelijke waarde van vrijwillige inzet door jongeren binnen je MDT-project kunt berekenen.

Door zich binnen een MDT-project (vrijwillig) in te zetten voor een ander, creëren jongeren maatschappelijke waarde. Soms indirect, door bijvoorbeeld de openbare ruimte op te knappen, maar ook vaak direct, door directe hulp te leveren aan mensen, bijvoorbeeld als maatje. De deelnemende jongeren en de mensen voor wie zij zich inzetten, ontmoeten zo mensen buiten hun eigen leefwereld die ze anders niet waren tegengekomen. Dit effect wordt berekend op basis van het idee dat vrijwilligerswerk ook een marktwaarde heeft, uitgaande van de veronderstelling dat vrijwilligers hun werk ook op commerciële basis hadden kunnen uitvoeren ([Lucas Meijs, Movisie 2017](#))

Voor welke jongeren is dit effect van toepassing?

Hier neem je alle jongeren mee die vrijwillig iets hebben gedaan voor de samenleving of voor een ander. Alleen meedoen aan het MDT-project zelf (zoals een training volgen) telt niet mee. Het moet echt gaan om iets dat waarde heeft opgeleverd voor anderen of de samenleving.

Voor wie wordt deze financiële waarde gecreëerd? Maatschappij

Financiële waarde

De inzet van jongeren tijdens het organiseren en uitvoeren van MDT-vrijwilligerswerk kunnen we waarderen aan de hand van het gemiddelde minimumuurloon van jongeren. Het gemiddelde minimumuurloon van jongeren wordt elke 6 maanden aangepast en is op de website van de Rijksoverheid te vinden.

Met deze informatie kan je voor deelnemers aan jouw project het gemiddelde uurloon bepalen, door de minimumlonen van de leeftijden van je deelnemers bij elkaar op te tellen en te delen door het aantal leeftijden. (Bijvoorbeeld: je hebt deelnemers van 15-17 jaar. Dan is het gemiddelde minimumloon vanaf 1 juli 2025 $(€4,32+€4,97+€5,69)/3 = €4,99$).

Als je weet hoeveel uren jouw jongeren zich gemiddeld inzetten, kun je deze uren vermenigvuldigen met het gemiddelde minimumloon. De uitkomst hiervan is de gemiddelde maatschappelijke waarde die wordt gecreëerd door de vrijwillige inzet van één jongere.

Tip voor jouw bijdrage

Je kunt hier ook nagaan of jouw deelnemers dit vrijwilligerswerk ook zouden hebben gedaan zonder het MDT-project. Vaak is het antwoord daarop “nee”. In dat geval kun je een grotere bijdrage meetellen. Je kunt ook alleen meetellen wat jouw deelnemers extra hebben gedaan, bovenop wat jongeren gemiddeld aan vrijwilligerswerk doen.

Volg nu de hierboven genoemde rekenstappen om het effect op jouw MDT-project aan te passen en om dit effect in euro's uit te drukken!

THEMA 3: WEERBAARHEID VAN JONGEREN

Onder het thema ‘Weerbaarheid van jongeren’ vallen de effecten die gericht zijn op het versterken van de mentale, sociale en emotionele veerkracht van jongeren. MDT-projecten spelen een belangrijke rol in het vergroten van de weerbaarheid van jongeren, door hen te helpen omgaan met tegenslagen en hen te ondersteunen bij het ontwikkelen van zelfvertrouwen en zelfredzaamheid. Dit helpt jongeren om beter om te gaan met uitdagingen in hun persoonlijke leven, opleiding of werk.

MDT-activiteiten gericht op weerbaarheid van jongeren dragen bij aan het verminderen van sociaal isolement, het voorkomen van mentale gezondheidsproblemen en het vergroten van de weerbaarheid tegen negatieve invloeden. Dit draagt bijvoorbeeld bij aan het voorkomen van kosten in de jeugdzorg en verbetert het mentaal welzijn van jongeren.

Onder dit thema kun je twee effecten berekenen:

1. Voorkomen kosten jeugdzorg
2. Toename welzijn en kwaliteit van leven

Effect 4

Voorkomen kosten jeugdzorg

Uitleg

Hier leggen we uit hoe je de kosten in de jeugdzorg die worden voorkomen n.a.v. jouw MDT-project kunt berekenen.

MDT biedt jongeren de kans om zich op een positieve manier te ontwikkelen via betekenisvolle activiteiten, waarbij zij hun talenten ontdekken, zelfvertrouwen opbouwen en nieuwe sociale contacten leggen. Door deze structuur en begeleiding worden problemen eerder gesignaleerd en aangepakt, nog voordat er zwaardere zorg nodig is. Jongeren vergroten hun weerbaarheid, leren verantwoordelijkheid nemen en bouwen aan een steunend netwerk. Dit alles vermindert risicogedrag, schooluitval en sociaal isolement; factoren die vaak leiden tot inzet van jeugdzorg. Zo voorkomt MDT dat jongeren in een (zwaarder) zorgtraject belanden. Dit bevordert niet alleen hun welzijn, maar bespaart ook aanzienlijke kosten in de jeugdzorg.

De financiële waarde is gebaseerd op de kosten van een jeugdzorgtraject en op het gegeven dat een gemiddeld traject 14 maanden duurt ([Jeugdautoriteit, 2021](#)). Gemiddeld is het percentage aan huishoudens met minderjarige kinderen die jeugdzorg ontvangen op basis van psychische klachten rond de 45% ([CBS, 2023](#)). Voor het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs gelden andere percentages ([Monitor AOJ, 2021](#)), respectievelijk 63% en 27%.

Voor welke jongeren is dit effect van toepassing?

Dit effect geldt alleen voor jongeren die minderjarig zijn, of in sommige gevallen tot 23 jaar (in het geval van verlengde jeugdhulp).

Onderbouwing

Idealiter is er data vanuit jouw MDT-project waaruit blijkt hoeveel van jouw deelnemers jeugdzorg afnemen voordat zij aan het project beginnen en nadat zij aan het project beginnen. De afname in procenten kun je dan vermenigvuldigen met bovenstaande data.

De kans is groot dat je deze data niet hebt, of slechts anekdotisch. In dat geval is het raadzaam zelf een inschatting te maken van de te verwachten impact van je MDT-project op het voorkomen van jeugdzorg. Je kunt hiervoor bijvoorbeeld de volgende data gebruiken:

- Jongeren die zijn uitgevallen en daarna weer met een opleiding zijn gestart: Richt jouw project zich op re-integratie richting schooltrajecten? Dan kun je de volgende cijfers gebruiken: Het is 8,17% minder waarschijnlijk dat schoolgaande minderjarigen gebruik maken van jeugdzorg dan minderjarigen die niet naar school gaan (CBS, 2021). Voor meerderjarigen is dit verschil 2,28%.
- Jongeren die op school zitten en in de jeugdzorg zijn, of het risico lopen daarin te komen, en bij wie de weerbaarheid wordt versterkt: Richt jouw project zich op het versterken van de weerbaarheid van jongeren? Maak dan zelf een inschatting van de te verwachten impact van jouw MDT-project. Bij andere MDT-trajecten die zich richten op zelfontwikkeling is dit bijvoorbeeld ingeschat op 15%.

Voor wie wordt deze financiële waarde gecreëerd?

Gemeente

Financiële waarde

De kostenbesparing voor jeugdzorg per jongere is gemiddeld:

- voor voortgezet speciaal onderwijs: **€9.450**
- voor praktijkonderwijs: **€4.050**
- voor andere schooltrajecten: **€6.750**

Hier is de prevalentie voor jeugdzorg in gemiddelde schooltrajecten meegenomen (CBS 2023).

Bijvoorbeeld:

- Als jouw project met jongeren uit het vso werkt die thuis zitten en daarna naar school gaan dan zou je kunnen rekenen: $€9.450 \times 0,08 = €756$ per deelnemer/jaar
- Als jouw project de weerbaarheid van jongeren versterkt, werk je misschien met andere cijfers. Stel: op een gemiddeld schooltraject heeft een jongere 10% kans om in de jeugdzorg te komen. Door jouw inzet daalt die kans met 25%. Dan reken je: $€6.750 \times 0,1 \times 0,25 = €168,75$ per deelnemer/jaar

Volg nu de hierboven genoemde rekenstappen om het effect op jouw MDT-project aan te passen en om dit effect in euro's uit te drukken!

Toename welzijn en kwaliteit van leven

Uitleg

Hier leggen we uit hoe je de maatschappelijke waarde kunt berekenen van de toename in welzijn en kwaliteit van leven van jouw deelnemers.

MDT-projecten bieden jongeren een veilige en stimulerende omgeving waarin zij nieuwe ervaringen opdoen, sociale contacten leggen en hun eigen talenten ontdekken. Dit draagt bij aan een sterker zelfbeeld, meer zelfvertrouwen en een gevoel van betekenis. Door actief mee te doen en bij te dragen aan de samenleving, ervaren jongeren dat ze ertoe doen, wat hun mentale gezondheid en welzijn bevordert. Daarnaast helpt MDT bij het creëren van structuur en perspectief, wat gevoelens van eenzaamheid of doelloosheid kan verminderen. Al deze elementen samen zorgen voor een meetbare toename in de ervaren kwaliteit van leven.

De financiële waarde van een toename van kwaliteit van leven berekenen we aan de hand van QALY. Dit is een concept waarin de waarde van een levensjaar op basis van kwaliteit van leven financieel wordt uitgedrukt. Eén QALY vertegenwoordigt één jaar van leven in perfecte gezondheid. Hieraan koppelen we een financiële waarde tussen de €20.000 en €80.000, op basis van de totale ziektelast van een persoon. Omdat we hierover bij MDT-deelnemers geen informatie tot onze beschikking hebben en deze bovendien waarschijnlijk onderling erg verschilt, werken we meestal met een QALY-waarde van €50.000. QALY's kunnen om verschillende redenen toenemen. Hieronder beschrijven we er vier: toename door werk ([SEZO, 2021](#)), door onderwijs ([LPBL, 2020](#)), door afname/voorkomen van emotionele problemen of door afname/voorkomen van gedragsproblemen. Om QALY-waarden te toetsen worden vaak vragenlijsten gebruikt, zoals de [EuroQol EQ-5D vragenlijst](#) (zie ook bijlage).

Voor welke jongeren is dit effect van toepassing?

Er zijn vier soorten jongeren waarvoor je dit effect kunt berekenen:

1. Jongeren die dankzij een MDT-traject aan het werk zijn gegaan of hun baan hebben behouden (zie 5.1).
2. Jongeren die weer naar school zijn gegaan of niet zijn uitgevallen dankzij een MDT-traject (zie 5.2).
3. Jongeren bij wie emotionele problemen zijn verminderd of voorkomen door een MDT-traject (zie 5.3).
4. Jongeren bij wie gedragsproblemen zijn verminderd of voorkomen door een MDT-traject (zie 5.4).

5.1 en 5.2: Werken of naar school gaan

De aanname is dat werken ([SEZO, 2021](#)) of naar school gaan ([LPBL, 2020](#)) een positief effect heeft op het leven van jongeren. Negatieve effecten zijn al deels meegenomen, maar er wordt uitgegaan van een positieve nettowaarde als jongeren werken of onderwijs volgen.

5.3: Emotionele problemen

Emotionele problemen horen bij internaliserende stoornissen, zoals angst of depressie ([Trimbos, 2022](#)). Als jouw MDT-project echt helpt om deze problemen sterk te verminderen, mag je met een hogere bijdrage rekenen dan als het effect klein is. Gebruik hiervoor je eigen data of kerncijfers.

5.4: Gedragsproblemen

Gedragsproblemen zijn tekenen van externaliserende stoornissen (zoals: agressief gedrag, liegen of stelen). Als jongeren dit soort gedrag langdurig laten zien, kan dat zorgen voor problemen thuis, op school of in de buurt. Dit gedrag ontstaat door een combinatie van persoonlijke en omgevingsfactoren ([Trimbos, 2022; NJI](#)).

Als jouw MDT-project deze gedragsproblemen sterk vermindert, kun je ook hier met een hogere bijdrage rekenen. Gebruik ook hier je eigen data of kerncijfers.

Voor wie wordt deze financiële waarde gecreëerd?
Jongeren

Financiële waarde

5.1

Toename QALY's door werken

Een jaar werken levert op in toename van welzijn en kwaliteit van leven: **€3.000**

5.2

Toename QALY's door onderwijs

Ieder jaar genoten onderwijs levert op in toename van welzijn en kwaliteit van leven: **€225**

5.3

Toename QALY's door afname/voorkomen emotionele problemen

De afname of het voorkomen van emotionele problemen levert op in toename van welzijn en kwaliteit van leven: **€7.500**

5.4

Toename QALY's door afname/voorkomen gedragsproblemen

De afname of het voorkomen van gedragsproblemen levert op in toename van welzijn en kwaliteit van leven: **€3.000**

Bijvoorbeeld:

- 40% van meerderjarigen zonder werk heeft emotionele problemen (Trim-bos, 2020). Jouw project laat bij 30% van de jongeren met emotionele problemen een duidelijk verschil zien (bijvoorbeeld via een vragenlijst of interviews). Dan reken je: $€7.500 \times 0,4 \times 0,3 = €900$ per jaar
- Aandeel jongeren met gedragsproblemen op het vmbo zijn 24% (VZ Info 2024). Jouw MDT-project heeft bij 50% van de vmbo-leerlingen met problemen een duidelijk positief effect. Dan reken je: $€3.000 \times 0,24 \times 0,5 = €360$ per jaar

Volg nu de hierboven genoemde rekenstappen om het effect op jouw MDT-project aan te passen en om dit effect in euro's uit te drukken!

Heeft de MDT-rekentool jou geholpen, riep het vragen op, of bracht het nieuwe ideeën naar boven? Neem gerust contact op met het MDT-team, dan komt jouw vraag bij de juiste personen terecht: mdt@doemeemetmdt.nl

WOORDENLIJST

Attributie

De mate waarin jouw MDT-project bijdraagt aan een effect dat optreedt. Een effect dat optreedt kan vaak niet geheel worden toegeschreven aan een interventie; vaak zijn er ook andere factoren die van invloed zijn op het effect. Door met een attributiepercentage te werken, houd je hier in de berekening rekening mee.

QALY

Quality-Adjusted Life Year (QALY) is een veelgebruikte maat in economische evaluaties op het gebied van gezondheid. Het is een maat voor de gezondheidstoestand van een persoon die zowel de duur als de kwaliteit van leven weergeeft. Eén QALY vertegenwoordigt één jaar van leven in perfecte gezondheid. Het houdt rekening met de mate van disfunctie of ongemak die iemand ervaart door (mentale) gezondheidsproblemen. Een volledig gezond levensjaar wordt gewaardeerd als 1.0 QALY en de dood wordt gewaardeerd als 0.0 QALY. Een levensjaar met een waarde van bijvoorbeeld 0,5 QALY betekent dat iemand evenveel waarde hecht aan een jaar met een bepaalde ziekte als aan een half jaar in volle gezondheid. De waarde van één QALY ligt tussen de €20.000 en €80.000, afhankelijk van de totale ziektelast van een persoon. Gemiddeld maken we vaak gebruik van een gemiddelde waarde van €50.000 per QALY.

Correctiefactor

Ieder MDT-project is anders. Het is belangrijk dat je bij elk effect nagaat in hoeverre jouw MDT-project daar invloed op heeft. Niet alle deelnemers zullen elk effect ervaren, dus houdt ook rekening met de verschillen tussen je deelnemers. Door het berekenen van correctiefactoren (attributie, zoals hierboven beschreven, en gemiddelden) houd je hier rekening mee.

Stakeholder

Jouw MDT-project is niet alleen van invloed op je deelnemers, maar ook op andere belanghebbenden zoals (lokale) overheden, bedrijven, (sociale) organisaties en werkgevers. Middels deze rekentool kun je op hoofdlijnen in kaart brengen welke stakeholders baat hebben bij jouw MDT-project en kun je zodoende het gesprek met hen aangaan over (mogelijke) partnerschappen.

VSO

(Voortgezet) speciaal onderwijs.

VSV

Voortijdig schoolverlaten is als jongeren tussen de 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger.

Impactmeting

Het liefst baseer je je zoveel mogelijk op bestaande data van je deelnemers en impactmetingen die je hebt afgenomen voor, tijdens en na je MDT-project. We bedoelen dan bijvoorbeeld de data afkomstig uit vragenlijsten, of interne data die bij gesprekken wordt opgenomen in een databank.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. Met een startkwalificatie maken jongeren meer kans op een baan.

Verandertheorie

Een verandertheorie (ook wel Theory of Change genoemd), is een model dat weergeeft hoe jouw interventie leidt tot de verandering die jij voor ogen hebt. Vanuit een verandertheorie kun je bepalen wat je moet meten om erachter te komen wat jouw impact is.

HANDIGE BRONNEN

Maatschappelijke prijslijst (2025):

<https://maatschappelijkeprijslijst.nl/>

Centraal Bureau van Statistiek:

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/>

EuroQol EQ-5D-5L User Guide (2021):

<https://euroqol.org/wp-content/uploads/2023/11/EQ-5D-5LUserguide-23-07.pdf>

QALY en kwaliteit-van-leven-metingen (2024):

<https://www.zorginstituutnederland.nl/binaries/zinl/documenten/publicatie/2024/01/16/richtlijn-voor-het-uitvoeren-van-economische-evaluaties-in-de-gezondheidszorg/Verdiepingsmodule+QALY+en+kwaliteit-van-leven-metingen+%28versie+2024%29.pdf>